

תוכניתו האכזרית של המן היתה "להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים", אך לא רק זה בלבד, אלא שהגויים יבזו את רכושם של היהודים - "ושללם לבוז".

תמה האלשיך הקדוש, מאי נפקא מינה למתים אם יבזו את רכושם, אם נגזרה מיתה על כל העם היהודי, מה איכפת להם מה יהיה עם רכושם, מה יעשו עם ממונם?!

נראה לתרץ, עמים רבים הופיעו על בימת ההיסטוריה, פעלו, הקימו ארמונות, מבצרים. בנו מפעלים בארץ, דרכים, גשרים. כבשו, התפרסמו, אבל עם השנים שקעו בתהום הנשיה, עברו, חלפו, אין זכר לכל תפארתם. אין להם שם ושארית בארץ.

וזה מה שהמן רצה לעשות לעם ישראל - 'שללם לבוז' - שלא יהיה זכר לעם ישראל, להעלימו, כנגד "מחה תמחה את זכר עמלק", אותו ציווי להכרית כל זכר לעמלק.

"נר לשולחן שבת"

אחשורוש עשה משתה לכל שריו ועבדיו, חיל פרס ומדי, הפרתמים. מי הם אותם פרתמים? רש"י פירש שלטונים בלשון פרס. במדרשים מובא שהם היו שני הלגיונות החשובים של המלך. או אנשי הגדוד העשירי המובחר ושומרי הקיסר.

רבי אליעזר מגרמיזא כתב שנקראו כן על שם שהיו מושלים על מחוזות נהר פרת, פרת-מים.

על דבריו אלה של רבי אליעזר מגרמיזא ניתן להוסיף ולבאר מי היו שרים אלו אשר ניתן להם כינוי כה מיוחד - 'פרתמים'.

בחז"ל מובאים שתי דעות מהיכן הגיע עושרו של אחשורוש. נבוכדנצר אסף ממון כל העולם, והיתה עינו צרה שלא יהנו בממונו. כאשר נטה למות, אמר, וכי אני כל הממון הזה לבני, אויל מרודך? ציווה על עבדיו. בנו ספינות נחושות, מילא אותם באוצרותיו. חפר בעומק האדמה והטמינם, והסיט את אפיקו של נהר פרת שיעבור מעליהם...

אחשורוש מצא אוצרות עצומים אלו ובזכותם נהיה למלך. אולי אותם שעזרו לאחשורוש למצוא את האוצר הם 'הפרתמים'. נתן להם שכרם, שיהיו מושלי מחוזות נהר פרת.

"נר לשולחן שבת"

היכן נפגשו הודו וכוש חוץ ממגילת אסתר? בירושלמי!

במעשה הידוע - אלכסנדר מוקדון בא אל מלך קציא וביקש ממנו שרצונו לראות, 'היאך אתם דנים במשפט'. מיהו מלך קציא? ה"פני משה" כתב שהוא ממלכי הודו. ובמדרש כתב שזו מלכות אחרי הרי החושך...

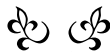
(ירושלמי ב"מ ב' ה')

אמר רבי נחמן מברסלב

בגמרא מובא, אסתר לא ארוכה ולא קצרה היתה, אלא בינונית. (מגילה יג.) בשכר צניעות שהיתה ברחל, זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בשאול, זכה ויצאה ממנו אסתר. (מגילה יג.) ברחל כתוב "רחל בתך הקטנה", ובשאול נאמר "משכמו ומעלה, גבוה מכל העם", יוצא איפה שאסתר הינה ממוצע בין שאול ורחל - בינונית היתה!

(שיחות הר"ן ק"ז)

לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימנך פל"ג. (א"ח תכ"ח א) בל"ג בעומר האחרון לחייו של הרבי ה"אמרי חיים" החליטו כי לגודל חולשתו לא יתקיים טיש מרכזי, אלא רק בעלי החלאקה יעברו לפני הרבי להתברך. איתרע מזלו של חסיד יקר וחרף, ובאותה שנה היתה לו רק בת שהגיעה לגיל שלש. כיון שהשתוקק מאד לברכתו של צדיק לא התבלבל, הלביש אותה בגדי בן ועברו לפני הרבי...

"נר לשולחן שבת" י"כ ליידיי הרה"ג י"א

שנה אחת בישיבת סלבודקה בבני ברק, בחורים דפקו ב"המן" על גב הספסלים, היו אלו דפיקות חזקות... אחרי קריאת המגילה אמר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי לבחורים: "אתם חושבים שהכיתם את המן? הכיתם אותי!"

("דרכי שלמה")

המשתכרים יהיה כל כוונתם לשם שמים, כדי לזכור הנס שבא ממשנתה יין, ולא כאותם המשתכרים למלא את גרונם, כאשר ראיתי בני אדם רבים אשר ביין שגו, ואינם חוששים להתפלל בימים האלה, ולא חשו על נטילת ידיים, ולא על ברכת המוציא וברכת המזון, עד כי נודע לרוב שבשני ימים האלה הותר לפרוק עול תורה ומצוות... וכל המרבה להיות משוגע יותר מחברו הרי זה משובח... והוא עוון פלילי!

("מנהגים דק"ק וורמיישא" עמ' רכ"ב")

מפני מה חייבו להשתכר בפורים שהוא ענין כבוד וקשה? שמעתי טעם שאחרי שהמן ביקש להשמיד ולהרוג, נעשה אנו ענין קרוב לזה מתוך שמחה, עד שנהיה כמתים שוכבים ארצה. עוד, הוא חשב לשפוך דם היהודים, ואנו מוסיפים דם על דמנו בשתיה וסעודה.

העושה סעודה ביום פורים, מדליק אבוקה דרך שמחה ויום טוב. יתעכב על שולחנו לאכול ולשתות יותר ממה שרגיל, ויקבץ כל אנשי ביתו וחבריו, כדרך המסיבה שמתאספים רבים לעשות סעודה ומתוך כך מתרבה השמחה.

("סדר היום", משנ"ב תרצ"ה ב')

נר לשולחן פורים!

הלכה היא בדיני חושן משפט שאין דנים בלילה תחילת דין. (ה' ב') **כתב הסמ"ע**, כשמדליקים נרות בלילה ויכול לראות ולהכיר בני אדם, אפשר לדון גם בלילה! על חידושו זה נשפכו קולמוסים רבים. רוב נושאי הכלים בשולחן ערוך כתבו בזה וחלקו עליו.

התומים הביא ראיה לחידוש מהלכות מגילה! וכה כתב: 'לא מצאתי לדברי הסמ"ע סעד ועזר זולת הלכות מגילה, שהביא ה"בית יוסף" את הדין שסעודת פורים שאכלו בלילה לא יצא ידי חובה, דהא כתיב "ימי משתה ושמחה", אכן אם מדליק נרות בלילה דהוי כעין יממה, מותר לאכול בלילה, הרי שזה נקרא יום!'

ה"שואל ומשיב" דחה ראיתו, שאין ראיה משם, כיון שכל הטעם שצריך לאכול סעודת פורים ביום הוא בגלל שסעודה יש לאכול ביום, שאז הוא שבע באכילתו ושמח, לכן מספיקה אבוקה. אבל לענין דין ומשפט צריך יום ממש, כדכתיב "לבקר משפט".

אכן סיים ה"שואל ומשיב", הטעם האמיתי מפני מה סעודת פורים לא יוצאים בלילה, הוא משום שצריך כעין "הימים אשר נחו בהם היהודים מאובייהם", וכיון שמלחמה לא היתה אלא ביום, צריך לעשות הסעודה ביום ואין בלילה זכר לנס, לפי סברה זו לא מועילה אבוקה. לכן הלכה זו של נרות ואבוקה בסעודת פורים בלילה נשמטה מהשולחן ערוך.

(מהד' תלתא ח"ב קפ"ג)

"ג' אדר תש"ג הוכרז על הגיטו היהודי בשנחא.
"איזור מיוחד המיועד לפליטים חסרי מדינה", היה זה שטח בן
ארבע קמ"ר בו חיו עשרים אלף יהודים, מאה אלף פליטים סך הכל!
מתוך מכתבו של הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין:

אדר תשי"ג - עשור להכרזה על הקמת הגיטו היהודי בשנחא

את העובדה הבאה שמעתי מאחד מבעלי המעשה, מר שיפריין:
בחורף שנת תש"ג, נערכה אסיפה סודית בעיר שנחא. השתתפו
בה מפקדי חיל הכיבוש היפני, המושל הצבאי של העיר, מפקד
חיל הים והשגריר. באסיפת רשעים זו הוחלט לחסל את יהודי
שנחא.

וזו התוכנית: בכדי להפטר בבת אחת מכל יהודי שנחא תוכרז
העיר כאיזור צבאי ומשום כך צריכים להוציא ממנה את כל
היהודים בספינות לאי אחד מאיי יפן. התוכנית היתה שבאמצע
הדרך יטביעו את האוניות על נוסעיהם, ואין רואה ושומע ויודע.
וכמובן לאחר מכן לפרסם בעולם על זה כעל אסון!

הדבר הוחלט בסודי סודות, ורק מתי מספר ממפקדי הצבא
והשגרירות ידעו על תוכנית אכזרית זו.

אבל לא ינום ולא ישן שומר ישראל. ה' פודה ומציל. אחד מאנשי
השגרירות היפנית הבכירים שהיה בידידות עם היהודים
העשירים, כינס בסודיות כמה מהם, וגילה להם את התוכנית.
וסיפר שיום ביוצעה נקבע לעוד שבועיים.

ואמר: 'את הדבר כבר אין להשיב, אפילו הקיסר לא יוכל לעזור
לכם... ואם תשאלו לשם מה אני מספר לכם?! בכדי שלא
תחשבו ברגעים האחרונים של חייכם שגם אני בגדתי בכם...'

אפשר לתאר מצב האנשים מה היתה הרגשתם - הוא אסר להם
לפרסם לאף אדם - אבל תשוקת החיים היא חזקה מכל, החליטו
לנסות משהו. אולי אפשר יהיה להציל.

אספו מעשרה יהודים סכום של חצי מיליון דולר, סכום עתק
באותם שנים. יתנו אותו לראשי הצבא. יאמרו שזה מתנה
לאלמנות ויתומי המלחמה. ואולי על ידי השוחד יפתח לפניהם
פתח הצלה.

לא דבר קל להתקבל לראיון אצל מפקד הצבא, ובפרט בעת
מלחמה. מצאו אירופי בעל קשרים, ונקבע להם ראיון. בבוא
המועד באה המשלחת, אך הודיעו פתאום כי הראיון נדחה
למחר.

למחרת בא שיפריין יחד עם אותו שתדלן אירופי למשרדי הצבא,
המתינו בפרוזדור. פתאום התפרצו חיילים, החלו להכות
ולהרביץ בהם, תפסום בבגדיהם ומשכום לחדרים, החלו לחוקרו,
'לשם מה באת?' כשהשיב, ספג חבטות במקל.

'שקר אתה דובר. הוצאתם על הקיסר דיבה שהוא רוצה להרוג
אנשים חפים מפשע. גם אם נכון הדבר גנבתם סודות המלכות,
ובין כה וכה בני מוות אתם.'

פתחו לפניו דלת וראה את חברי הוועד היהודי שוכבים שם
כבולים, מוכים ופצועים.

אחר כך סחבום למטה. שם הראו להם את ידיים, האיש שגילה
לו על התוכנית, שהיה מראשי האימפריה היפנית, מוטל כבול
בידיו ורגליו. לעיניהם פקד אחד המפקדים על חייל 'הכה בו'. וזה
רץ בחמת זעם, היכה ברובה בכל כוחו, רמסו ברגליו והלה מתחנן
על נפשו.

איך היפנים גילו שהיהודים יודעים על תוכניתם השטנית?

אחד העשירים היהודיים שהיה בסוד תוכנית השוחד, אשתו
ביקשה ממנו ללכת עימה לבלות למקום שעשוועים, סירב.
כאשר הציקה לו, השיב לה במרוח: 'האם את יודעת אם בכלל
תחיי עוד שבועיים...' ושתק

כמובן שהיא נדהמה. החלה לברר. החלו התלחשויות והשערות.
עד שהגיע הדבר לאוזני היפנים. הם תפסו את חברי הוועד היהודי
ועשירי הקהילה. חבטו בהם, היכו וחקרו אותם, עד שראש הוועד
מור שפילמן, איש זקן, לא עמד בנסיון וגילה להם.

מזה צמחה ההצלה, כי היפנים פחדו מפרסום רציחה גלויה כזו
בעולם ונסוגו מתוכניתם השטנית, אשר על כן החליטו להקים
כמו גיטו בשנחא.

סיים רבי יחזקאל לוינשטיין: 'דילגתי על כל מה שעבר עליהם
בבית האסורים ואין ניצלו מכל העינויים, נס הוא שאינם מבינים
עד היום איך הוציאום לחירות.'
(אור יחזקאל-מכתבים)

בחו"ל יש כרכים רבים שראוי להסתפק אם הוקפו חומה בימי יהושע. (שלי"ה) ערים
רבות בחו"ל חגגו יומיים פורים, והן: פראג, בגדד, איזמיר וכפריה, קושטא, דמשק,
צור, צידון, חלב, בצרה, בומבי, סלוניקי, בלד באפגניסטן, ובנדי לחוף הים הכספי.

"וכן נוהגים בקהל קודש פראג, וכיון שבמדינתנו לא מסתפקים כלל בזה
בשום עיר, לכן לא הארכת בזה".

(חיי אדם" כלל קנ"ה ח')

מעשה בעיירה ובה כתר אחד ושני פורים

ליד העיר לובלין שבפולין היתה עיירה בשם וולבניצ'ה, שיהודי
העיר שהיו מחסידי האדמו"ר מלובלין חגגו בה יומיים פורים.

הגאון רבי שריה דבליצקי שמע שמועה זו, חקר, בירר ומצא
שריד לאותה עיירה, יהודי תל אביבי, והוא אימת שמועה זו.

וזהו סיפורו: 'היינו חוגגים יומיים פורים, ובליל של היום השני
היו מניחים בראשו של בעל הקורא כתר ועליו נרות דולקים...
וכך הוא קרא את המגילה בבית הכנסת.

וזה כיון שביום השני היו כולם "מעט" שיכורים ובמצב רוח טוב...
ופחדו שהבעל קורא יטעה ויקרא שלא כדון, וכך על ידי הכתר
הדולק היה חייב להשאר מרוכז'.

המשיך וסיפר אותו יהודי: 'חגגנו יומיים פורים, כי מסורת היתה
בידינו - כידוע, אחרי מיתת עשו נלחמו בני עשו עם בני יעקב.
יוסף ניצחם ושבה את צפו, בנו של עשו ועבדיו, ואסר אותו בבית
הסוהר במצרים. אחרי מות יוסף הצליח צפו לברוח, וערך
מלחמות רבות עם בני ישראל והמצרים... עד שלבסוף הגיע
לפולין והקים בעיירה שלנו, בוולבניצ'ה עיר מוקפת חומה.'

("נר לשולחן שבת" - את הדברים שמעתי מפי הגאון הצדיק רבי שריה דבליצקי)

כדברים אלו מצינו - הגאון רבי צבי הירש קיינובר כתב: שמעתי מפה
קדוש, מורנו הרב רבי השל צורף, בשם מקובל אחד, דבר מופלא:
דע כי צפו בן אליפז בן עשו, הנכתב בתורה "אלוף צפו" הוא
הקליפה הראשונה שבשבעים אומות. וכנגדו בקדושה "ארץ
צוף", הנמצאת בנחלת שבט בנימין, בארץ ישראל.

צפו היה המלך הראשון, וממשלתו היתה בפולין שהיא
בגימטריא "צפו", ומרמז לפלוני שהוא השר סמאל - פלוני הוא
אותיות פולין...
(קב הישר" תקל"ח ועיין "נר לשולחן שבת" 126)

נהגו במקצת ערים המסופקות לקרוא ביום השני של פורים
בחיבור שיש להם בשפה היוונית, ובו מסופר כל הנכתב במגילת
אסתר, וכן הובאו בו מדרשי ודברי חז"ל על המגילה.

כתב הראנ"ח, שראוי למנוע מהם מנהג זה, ואפילו יקראו אותו
גם בלשון הקודש! ומנהג זה החל בשנים בהם ט"ו חל בשבת,
ואז קיימו בקריאה הזו את הדין שצריך לדרוש בעניני היום,
ומשם התגלגל לכל השנים...
(שו"ת "מים עמוקים" ע"ט, כנה"ג תרפ"ח)

מנהג ארם צובה מימי קדם שנהגו כל דיני פורים בשני הימים,
כולל קריאת התורה בברכה, ורק על קריאת המגילה לא ברכו.
מגורשי ספרד שהגיעו לחלב הקימו קהילה נפרדת, בה נהגו
לחגוג פורים יום אחד בלבד. כך חיו בארם צובה זו בצד זו שתי
קהילות, הקהילה הוותיקה ה"מוסעתרבים" ו"קהילת ספרדים".
הסתפק השואל: בט"ו באדר, אם קראו בקהל מוסתערבים
לבן קהילת הספרדים לעלות לתורה, האם ראוי לו לעלות?
השיבו הגאון רבי שמואל לניאדו: דעתי נוטה שיעלה ויקרא.

(מתוך כת"י ביה"ס הלאומי 24887 - הראנ"ח אברהם עדס ועיין תרפ"ח ה' נ"ב לרוב)

ברבות השנים התמזגו הקהילות, קיבלו עליהם את הוראת חכמי
הספרדים וביטלו את כל דיני הפורים ביום השני.
(דרך אר"ץ)

העיר צנעא, בירת תימן, בנויה על צלע הר ומוקפת חומה. בפסגת
ההר ישנם שרידי עיר עתיקה בשם בראש, וגם שרידי ארמון
ששמו בפי העם "קצר סאם אבן נח" - ארמונו של שם בן נח.

זקני תימן מספרים כי בזמן שהעיר בראש היתה קיימת, יהודי
העיר היו קוראים את המגילה בט"ו. בין חורבות בראש ניכרים
שרידים של בתי יהודים ובתי כנסת.
(הליכות תימן)

"בשושן פורים היה מקיים הגאון ממונקטש מצוות משלוח מנות ומתנות
לאביונים, ומשנתה ושמחה כביום פורים", אך אסר לקרוא מגילה אף בלא
ברכה והרעיש על אותם שכן נוהגים לקרוא, דזה בכלל "ולא יעבור". אכן
בשו"ת "מנחת אלעזר" כתב להסביר מדוע הצדיקים והחסידים מרבים
בסעודת "שושן פורים" ולפעמים יותר מפורים עצמו...
(דרכי חיים ושלום" אדר, "מנחת אלעזר" ח"ב ה', ועיין ב"י תרצ"ג ו"מנהגות וורמייזא")